

Caecilius (side 8 og 9)

Caecilius levede i Italien i det første århundrede efter Kristi fødsel i byen Pompeji. Byen lå ved foden af vulkanen Vesuv, på kysten ud til Napoli-bugten, og har nok haft omkring 10.000 indbyggere. Caecilius var en rig pompejansk bankmand. Da arkæologer udgravede hans hus, fandt de hans regnskaber i et pengeskab. Disse dokumenter fortæller os, at han også var en auktionarius, skatteopkræver, landmand og pengeudlåner.

Nogle af sine penge havde han arvet, men højst sandsynligt har han tjent de fleste ved at være en dygtig og energisk forretningsmand. Han handlede med slaver, stof, tømmer og ejendomme. Han drev desuden et vaskeri, hvor man også kunne få farvet tøjet, og han holdt får og køer på nogle marker uden for byen. Af og til stod han også for at indkræve skatter i området. Han har måske også ejet nogle få forretninger, og han har højst sandsynligt lånt penge ud til lokale rederier, som ville handle med fremmede lande.

Caecilius' fulde navn var **Lucius Caecilius Iucundus**. **Lucius** var hans fornavn, mens **Caecilius** viser, at han tilhørte den Caeciliske slægt. Disse slægter (= grupper af familier) blev anset for meget vigtige, og de, der var medlem af samme slægt, var meget loyale overfor hinanden. Caecilius' tredje navn, **Iucundus**, er navnet på hans egen familie og nærmeste slægtninge. **Iucundus** betyder egentlig 'elskværdig', ligesom man på dansk også kan hedde f.eks. 'Flink' til efternavn.

Kun en romersk borger havde tre navne. En slave havde kun et som f.eks. **Clemens** og **Grumio**. Som romersk borger havde Caecilius ikke blot lov til at stemme når der var valg, men han var også beskyttet ved lov mod enhver form for uretfærdig behandling. Slaverne som boede og arbejdede i Caecilius' hus og forretninger havde ingen rettigheder. De var hans ejendom, og han kunne behandle dem godt eller dårligt, nøjagtigt som han havde lyst til. Der var dog en vigtig undtagelse: Loven forbød, at en herre slog en slave ihjel uden at fremvise en god grund.

Metella (side 10)

Caecilius' hustru Metella havde som så mange andre romerske hustruer og mødre en betydningsfuld position i sin familie. Hun havde ansvaret for husholdningen, og det var hendes opgave at holde øje med, at slaverne i huset gjorde, hvad de skulle. For at holde huset på en ordentlig måde, blev hun nødt til at være velorganiseret, og streng men også fintfølelse overfor slaverne. Hun skulle også holde opsyn med forberedelser til sociale arrangementer og hjælpe sin mand med at underholde gæster.

Selvom romerske kvinders plads først og fremmest var i hjemmet, gik gifte kvinder også ud for at besøge veninder, handle og tage del i offentlige begivenheder. Nogle gange havde kvinderne også deres egne forretninger, selvom det dog ikke var særlig almindeligt.

Husene i Pompeji (side 10-13)

Et hus som det en velhavende mand som Caecilius boede i, er på flere måder forskelligt fra et tilsvarende moderne hus. Huset var bygget helt ud til fortovet; der var ikke nogen have foran. Der var meget få vinduer, som var små og sad ret højt oppe. Det var for at de kunne give tilpas med sollys, uden at det blev alt for varmt. Hvis vinduerne havde været store, ville huset være blevet for varmt om sommeren og for koldt om vinteren.

De fleste huse havde kun en etage, selvom enkelte også havde en første sal ovenpå. Mange af husene havde butikker på hver side af hoveddøren, som ejeren af huset lejede ud. På grund af de små vinduer og de høje mure virkede husene ikke særlig indbydende set udefra.

På husets grundplan kan man se, at det bestod af to afdelinger af omtrent samme størrelse. De ligner gårdspladser omgivet af rum og værelser. Lad os kigge lidt nærmere på de to afdelinger...

Hovedindgangen var placeret på den side af huset, der vendte ud mod gaden, og den bestod af en stor dobbeltdør. På latin kaldes denne dør for **ianua**. Når man trådte ind ad døren, kom man ind i en lille gang som førte lige ind til det centrale rum kaldet et **atrium**. Det var et imponerende rum, som blev brugt ved store familiebegivenheder og til at tage imod gæster. Det var meget stort, med højt til loftet, og der var ikke særligt mange møbler. Taget skrånede en anelse ned mod et hul lige midt i loftet. Fra det hul strømmede lyset ind i rummet. Præcis under hullet i loftet var der et **impluvium**. Et **impluvium** er et lavt rektangulært bassin med marmor på indersiden; det brugte man til at samle regnvand i.

En af de mest påfaldende ting ved dette **atrium** var, at det virkede så stort. Både det at der var så højt til loftet, og at man kunne skimte himlen gennem hullet i loftet, hjalp til at få det til at virke stort. Og så fordi der var så meget gulvplads og ikke særlig mange møbler. Blandt møblerne i et atrium var ofte et bord af marmor eller bronze, en sofa og måske også et pengeskab, hvor familien kunne opbevare deres værdigenstande.

I et hjørne tæt ved døren var der et såkaldt **lararium**. Et *lararium* er et lille alter, hvor man tilbød sine husguder. Gulvet var belagt med marmorfliser, og nogle gange også med mosaikker.

Væggene var udsmykket med høje paneler lavet af gips, der var malet i stærke farver. Pompejanerne kunne specielt godt lide rød, orange og blå. På mange af disse paneler var der desuden billeder af velkendte historier – især græske myter.

Rundt om **atrium** lå soveværelserne, kontoret og spisestuen. Normalt var der ikke døre indtil disse rum, men i stedet nogle tykke gardiner.

Hvis man fortsatte fra denne del af huset, kom man til kontoret (på latin **tablinum**), og derfra ind i husets anden afdeling, som kaldtes for **peristylum**. Et **peristylum** var en have (på latin **hortus**) med en søjlegang hele vejen rundt. Ligesom **atrium**, var søjlegangen ofte meget fint udsmykket. På den side af søjlegangen, der vendte væk fra haven lå sommer-spisestuen, køkkenet, toilettet, slavernes værelser og rum til opbevaring. Nogle huse havde også deres egne bade.

Haven var anlagt meget fint med blomster og buske. I den lille fiskedam i midten af haven stod der et springvand, og rundt omkring i haven var der også statuer af guder og helte. I **peristylum** kunne familien nyde solen eller sidde i skyggen som de havde lyst til; det var også her de slappede af, når de var alene, eller når de havde gæster.

Pompejanerne boede ikke blot i huse, der var anderledes end de moderne, de havde også en anderledes opfattelse af, hvad et hus var. For dem var et hus ikke noget privat, hvor der kun måtte komme familie og venner. Tværtimod plejede herren i huset at ordne mange af sine forretninger hjemmefra. De fleste af de folk, han skulle ordne forretninger med, inviterede han ind i **atrium**. De lidt mere fornemme folk fik lov at komme ind i **tablinum**. De forretningsfolk han var særligt gode venner med, eller meget fornemme folk blev inviteret til at spise og slappe af i **peristylum** sammen med familien.

Selv når familien ikke havde gæster, var de aldrig alene; de var omgivet af deres slaver, og ofte var der flere slaver end der var familiemedlemmer. For pompejanerne var det ikke lige så vigtigt med privatliv, som det er for mange mennesker i vore dage.

Det var kun de velhavende, der levede på denne måde. De fleste mennesker boede i meget mere beskedne huse. For eksempel havde de lidt fattigere butiksejere kun et eller to værelser ovenover deres butikker. I store byer såsom Rom, boede mange mennesker i lejligheder i bygninger der var flere etager høje. Sådanne lejligheder kunne være i meget dårlig stand.